

Bátaszék, Szentháromság tér fáinak állapotfelmérése és kezelési javaslata

készítette:

Puskás Katalin

kertészmérnök

puskaskata.arbor@gmail.com

+36-30-813-4647

2020. február 25.

A dokumentum újrahasznosított papírra készült

Györfffy Szabolcs és dr. Bozsolik Róbert, a település polgármesterének felkérésére megvizsgáltam a Bátaszéken, Szentháromság téren lévő Nagyboldogasszony templom körüli *Styphnolobium japonicum* (kínai pagodafa) és *Aesculus hippocastanum* (vadgesztenye) fák egészségi és statikai állapotát. A fákon vizuális és műszeres vizsgálatot végeztem.

Vizuális vizsgálat során szemrevételeztem a fa környezetét, a gyökérzet-, gyökérnyaki rész-, a törzs-, a koronaalap- és a korona állapotát.

Amennyiben a szemrevételezés indokolja, a statikai állapotromlás és a károkozás kockázatának mértékét további, műszeres vizsgálatokkal tárom fel.

Elsődleges szempontok: a fák életfeltételeinek biztosítása, a környezet biztonságossága. Ezeknek a szempontoknak a tényezőit és körülményeit vizsgálom, ami alapján kezelési javaslat készül.

A vizsgálatot és kiértékelést a Magyar Faápolók Egyesülete által 2017-ben kiadott „Útmutató a vizuális és műszeres favizsgálatok elvégzéséhez és dokumentálásához” alapján végeztem.

A gyökérzet és gyökérnyak állapota

A gyökérzetet feltárás nélkül vizsgáljuk. Állapotára a környezet és talajfelszín szemrevételezésével, a rendellenességek leírásából következtethetünk. A fa körüli beavatkozásokon túl a gyökérnyak alakja, sérülései utalnak leginkább a talajban futó gyökérzet egészségi állapotára. A gyökérzet és a gyökérnyak vizsgálata együttesen adja meg a gyökérzet állapotértékét.

A gyökérzet állapota	
Értékelés	Osztályzat
Láthatóan fejlett gyökérzet, optimális termőhelyen, ép gyökérnyak	5
A gyökérzet fejlődése kismértékben gátolt, elfogadható	4
A gyökérzeten és/vagy a gyökérnyakon látható kisebb károsodások (sebek és korhadások)	3
Gyökérzeten és/vagy a gyökérnyakon látható erős felszíni károsodás, illetve kedvezőtlen termőhely.	2
A gyökérzet erős, legalább 50 %-os károsodása, vagy nagyon rossz feltételekkel rendelkező termőhely.	1
Elhalt gyökérzet, üres fahely	0

A törzs állapota

A törzs állapotának változása erősen hat a fa egészének egészségi állapotára, a keringés fenntartására és a fa statikájára. A farész korhadása esetén a fa statikai állapota romlik, a szállítószövetek károsodása esetén a tápanyagforgalom korlátozódik. A törzs vizsgálatokor figyelembe kell venni a koronaalap állapotát is. Odvas törzs esetén az oldalán nyitott odúval rendelkező fa statikailag gyengébb, mint egy előrehaladott szerkezetromlást tartalmazó zárt csőfal.

A törzs állapota	
Értékelés	Osztályzat
A törzs nem károsult	5
Kisméretű károsodás (néhány felszíni seb)	4
A törzs egyértelmű károsodása (néhány felszíni seb és korhadási helyek)	3
A törzs erős károsodása (több nagyfelületű seb, mély bekorhadások)	2
A törzs előrehaladottan károsult, korhadt, odvas (statikai vagy tápanyagtápanyagellátási funkcióit nem képes ellátni)	1
Üres fahely	0

A korona állapota

A korona értékelése, a lombozat vizsgálata a talajfelszínről történik. A lentről esetlegesen nem látható állapotromlások felismerését faápoló kolléga végzi. Talajszintről nem látható negatív befolyásoló tényező esetén a fa állapotát felülvizsgáljuk, a szakvéleményt a szükséges adatokkal és kezelési javaslattal módosítjuk. Az értékelés a valós és az ideális lombtömeg arányának viszonyán alapszik.

A korona állapota	
Értékelés	Osztályzat
A korona formája (a fajra jellemzően) ép, a lombvesztés nem haladja meg a 10 %-ot.	5
A lombvesztés 11-25 százalék közötti	4
Jelentős a lombvesztés (26-50%)	3
Erős koronakárosodás (50% felett)	2
Elhalt korona, teljes lombvesztés	1
Üres fahely	0

A fa ápoltságának mértéke

A fa ápoltságának mértékét az ideális fenntartáshoz viszonyítva adjuk meg. Optimálisan ápolt a fa, ha minden élettani igénye ki van elégítve, ennek következtében a fajra/fajtára jellemző növekedési eréllyel rendelkezik, az ápolási munkákat időben és jó minőségben elvégezték, a fenntartó mindent megtett a fa állapotának fenntartása érdekében.

Az ápoltságának mértéke	
Értékelés	Osztályzat
Optimálisan ápolt fa	5
A fa kismértékű ápoláshiányt mutat	4
A fa közepes mértékű ápoláshiányt mutat	3
A fa jelentős mértékű ápoláshiányt mutat	2
A fa elhanyagolt állapotban van (rajta ápolási munkát nagy valószínűséggel még egyáltalán nem, vagy nagyon hosszú ideje nem végeztek)	1
Üres fahely	0

Élteképesség értéke

A módszert eredetileg a fasori fák életképességének vizsgálatára fejlesztették ki, mivel a faszor állapota és életképessége függ az egyedi fák állapotától és életképességétől. A vizsgálatkor elsősorban a korona felépítését és a fa vitalitását vették szemügyre.

Az életképesség és egészségi állapot értékelése [MFE ajánlás 2012]	
Értékelés	Osztályzat
A fa kitűnő egészségi állapotú	5
Beavatkozással a fa élettartama a termőhely által meghatározott maximális életkort megközelíti	4
A fa a termőhely által meghatározott életkor előtt lecserélendő	3
Egy évtizeden belül lecserélendő	2
Sürgősen lecserélendő az állapota vagy károkozás veszélye miatt (a károkozás veszélye csak a fa kivágásával kerülhető el)	1
Üres fahely, tuskó	0

A műszeres vizsgálat módszere:

A törzsön belüli odvasodás, korhadás vizsgálatára, az anyagváltozás mértékének meghatározásához FAKOPP 3D (Arbor Sonic) műszeres mérést végeztem.

A műszeres favizsgálat lehetővé teszi a fák törzsében lévő korhadások, üregek, szerkezeti gyengülések felderítését. Az eljárás nem jár sérüléssel, ezért biztonságosan lehet vizsgálni a beteg törzsű fákat is.

A vizsgálat a kiválasztott leggyengébb keresztmetszet állapotáról készít képet a hang fában történő terjedési idejének mérésével. A kapott kép adatai színek segítségével szemléltetik a teherviselő és egészséges (zöld) és a nem teherviselő, korhadt, odvas (sárga, piros, kék) részeket.

Az adatok értékelésének eredménye a vizsgált keresztmetszet relatív hangsebesség térképe. Ennek segítségével a fa, mint egyik végén befogott tartó, mechanikai elemzése elvégezhető. A koronára ható szélnyomás terhelése (EN1991 alapján 26 m/s alap szélesebességre méretezve) és a fa terhelhetőségének aránya a biztonsági tényező. Egy fát 150%-an tekintünk biztonságosnak, 100% és 150% között kezelése-ápolása szükséges, 100% alatt a fa nem biztonságos. Adott esetben a vizuális vizsgálat módosíthatja a beavatkozás mértékét, illetve további vizsgálat elvégzésére adhat okot (statikus húzásvizsgálat vagy dinamikus gyökérvizsgálat a kidőlés kockázatelemzése végett).

A műszer magyar fejlesztés, Dívós Ferenc munkája

Helyszínrajz

Favizsgálati adatlapok

Összegzés

A fák állapotára vonatkozó adatokat és kezelési javaslatokat az adatlapok tartalmazzák, amik a szakvélemény részét képezik.

A 8., 12., 23. számú fák kivágását javaslom, leromlott állapotuk és a törzs statikai gyengülése miatt.

A többi vizsgált fa rendszeres ápolást, kezelést igényel.

Hosszútávú tervekben érdemes mérlegelni a vadgesztenyék megtartásának és rendszeres ápolásának idő-és munkaigényét - költségeit, illetve egy teljes fasorrekonstrukciót, városképi szempontból az egységes lecserélésüket.

A fák egészségi állapota miatt a felülvizsgálat évenként javasolt.

Az ápolásra javasolt fák a szükséges kezelések elvégzése után biztonságosan megtarthatók.

A fák élő szervezetek. Egészségi állapotuk és a környezetük biztonságossága szélsőséges időjárási körülmények és a fákat hátrányosan érintő emberi beavatkozás függvényében változhat.

Budapest, 2020. február 25.

Puskás Katalin
kertészmérnök
Oklevél száma: KETK/B-176/2019